

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 24. marca 2015 v Bratislave v trestnej veci obvineného **J. T. a spol.** pre prípravu na obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy spolupáchateľstvom podľa §§ 20, 13 ods. 1, 144 ods. 1, 2 písm. f/ Tr. zák. a iné, **o sťažnostiach obvinených J. T., M. B. a M. M. proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 2. marca 2015, sp. zn. 2Tp 5/2015, takto**

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. **sťažnosti obvinených J. T., M. B. a M. M. sa z a m i e t a j ú .**

O d ô v o d n e n i e:

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, uznesením z 2. marca 2015, sp. zn. 2Tp 5/2015 rozhodol tak, že

- I. Podľa §§ 72 ods. 2 , 71 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por., vzal do väzby obvinených J. T., M. B. a M. M. s tým, že táto začala u nich plynúť 27. februára 2015 a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby v Košiciach.
- II. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/, ods. 2 Tr. por. per analogiam s poukazom na čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd väzbu obvinených J. T., M. B. a M. M. dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvinenými nenahrádza.
- III. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/, ods. 2 Tr. por. per analogiam s poukazom na čl. 154c ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 3 Dohovoru písomný sľub obvineného M. M. neprijíma.

IV. Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. per analogiam s poukazom na čl. 154c ods. 1 Ústavy a čl. 5 ods. 3 Dohovoru ponuku peňažnej záruky obvineného M. M. neprijíma.

Po vyhlásení uznesenia všetci obvinení zahlásili do zápisnice o výsluchu proti nemu sťažnosť, ktorú odôvodnili iba obvinení B. a M.

Obvinený B. poukázal na to, že skutkov sa nedopustil. Tvrdenia v uznesení o vznesení obvinenia nemajú oporu v skutkovom stave. Nie je konkretizovaný jeho podiel na trestnej činnosti. Absentuje materiálny dôvod jeho väzby. Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. neexistuje, lebo chýbajú konkrétne skutočnosti, ktoré by podložili podozrenie. Ani prípadná sofistikovanosť a prepracovanosť plánu nemôže bez ďalšieho zakladať obavu z nezákonného ovplyvňovania trestného stíhania. Odsúdenie jeho osoby v inej veci alebo trestné stíhanie pre inú trestnú činnosť nemôže byť dôvodom preventívnej väzby. Nedisponoval samopalom alebo inou nelegálnou zbraňou, čo preukázali domové prehliadky a prehliadka vozidla, v ktorom sa našli iba zbrane nepodliehajúce povolovaciemu konaniu. Po prepustení z predchádzajúcej väzby začal spoločne podnikáť s otcom, má trvalé bydlisko, kde sa stále zdržuje a žije so starými rodičmi, o ktorých sa stará. Pre úspešné vykonanie trestného stíhania nie je potrebné ho držať vo väzbe. Nakoľko nie je prítomný väzobný dôvod, žiada, aby bol prepustený na slobodu.

Obvinený M. alternatívne navrhol, aby najvyšší súd po zrušení napadnutého uznesenia ho prepustil na slobodu alebo aby prijal písomný sľub podľa § 80 ods. 1 písm. b/, 2 Tr. por., peňažnú záruku podľa § 81 ods. 1 Tr. por. za súčasného dohľadu probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Poukázal, že vo výroku uznesenia je použité ustanovenie § 72 ods. 2 Tr. por., ktoré sa nemá podľa súdnej praxe používať, čo vyplýva z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 51/2009 zo 7. decembra 2009. Absentuje materiálna stránka väzby. Dôvodné podozrenie nie je objektivizované žiadnymi relevantnými dôkazmi. Nie je ani dôvod na trestné stíhanie, lebo nie je vymedzené protiprávne konanie. Dôvod kolúznevej väzby nie je daný. Nebolo preukázané, aby vplýval na svedkov, spoluobvinených alebo maril dôkazy a spravodlivosť. Odsúdením iného spoluobvineného v inej veci pre marenie spravodlivosti alebo jeho trestným stíhaním nemožno odôvodniť jeho vzatie do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. Ani potreba zaobstarania ďalších dôkazov nemôže založiť jeho väzobné stíhanie. Musia byť zistené konkrétne skutočnosti preukazujúce snahu konať spôsobom predpokladaným v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. por.

Preventívna väzba nemala byť uplatnená, pretože vedie riadny život. Je živiteľom rodiny. Má dobrú povest', nedopúšťa sa protiprávnej činnosti, financie si zabezpečuje podnikaním a vlastní hnuiteľný a nehnuteľný majetok. Uzneseniu vytkol, že sa nezaobrá inštitútmi nahradzujúcimi väzbu a nebolo zisťované aká osoba môže za neho ponúknuť peňažnú kauciu. Sudca mal tieto inštitúty použiť, prípadne aj kumulatívne. Došlo k porušeniu zásady primeranosti, lebo väzobné stíhanie nie je adekvátne. Mal byť buď prepustený na slobodu pre neexistenciu dôvodov väzby, eventuálne mala byť väzba nahradená ponúknutými zárukami.

Aj keď obvinený T. neodôvodnil sťažnosť, najvyšší súd bol povinný rozhodnúť, lebo lehotu piatich pracovných dní podľa § 192 ods. 3 Tr. por. musel dodržať.

Sťažnosti obvinených boli dané na vedomie prokurátorovi, ktorý sa nevyjadril.

Najvyšší súd podľa § 192 ods. 1 písm. a/, b/, 3 Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnostiach podaných včas, na príslušnom súde prvého stupňa a proti rozhodnutiu, kde to zákon pripúšťa, na neverejnom zasadnutí v zákonnej lehote preskúmal správnosť výrokov uznesenia, proti ktorým sťažovatelia, ako oprávnené osoby podali sťažnosť, ako aj konanie im predchádzajúce a zistil, že sťažnosti obvinených nie sú dôvodné.

Zo zväzkov I. a II. vyšetrovacieho spisu ČVS: PPZ-879/NKA-PZ-VY-2014 (ďalej len vyšetrovací spis) a spisu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. 2Tp 5/2015 (ďalej len súdny spis špecializovaného súdu) zistil, že vyšetrovateľ uznesením z 15. októbra 2014 začal trestné stíhanie pre prípravu zločinu úkladnej vraždy formou spolupáchateľstva podľa §§ 20, 13 ods. 1, 144 ods. 1, 2 písm. f/ Tr. zák. a uznesením z 28. februára 2015 vzniesol obvinenie T., B. a M. pod bodom 1/ pre prípravu k obzvlášť závažnému zločinu úkladnej vraždy spolupáchateľstvom podľa §§ 20, 13 ods. 1, 144 ods. 1, 2 písm. f/ Tr. zák. a pod bodom 2/ pre obzvlášť závažný zločin podvodu formou spolupáchateľstva podľa §§ 20, 221 ods. 1, 4 písm. a/ Tr. zák. na skutkovom základe uvedenom v napadnutom uznesení.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) podal 28. februára 2015, pod sp. zn. VII/1 Gv 121/14/1000-38 návrh na vzatie obvinených T., B. a M. do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. por.

Sudca pre prípravné konanie (ďalej len sudca) pri rozhodovaní o väzbe postupoval zákonným spôsobom. Obvinených vypočul v prítomnosti obhajcu a prokurátora.

Zo spisov vyplýva, že prokurátorom podaný návrh má oporu v doposiaľ zadovážených dôkazoch. Zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky boli spáchané, majú znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že ich spáchali obvinení. Políciou zaistené písomnosti z Miestneho úradu Mestskej časti Košice – Myslava, Správy katastra Košice, z prehliadky osobného motorového vozidla Toyota Yaris XP13M, EČV – a domovej prehliadky rodičov obvineného T. [najmä kúpna zmluva z 12. februára 2014 (č.l. 179–182, 503-508), návrh na vklad vlastníckeho práva z 12. februára 2015 (č.l. 257–258, 509), generálne plné moci z 12. februára 2014 (č.l. 361–373, 383386) od Ľ. K. na M. a B., nájomná zmluva z 27. februára 2015 (č.l. 402–407) medzi K. a M.] preukazujú zainteresovanosť všetkých obvinených na prevode majetku spoločnosti V., s.r.o. K. v hodnote najmenej 800 000,- Eur. Nepravosť podpisov na inkriminovaných dokladoch a neuzatvorenie takejto predajnej zmluvy potvrdila vo svedeckej výpovedi 27. februára 2015 (č.l. 75 - 80) jediná spoločníčka a konateľka spoločnosti V. Š.. Z úradných záznamov OKP OR PZ Košice z 19. decembra 2014 vyplýva, že toho dňa došlo ku krádeži úradnej osvedčovacej knihy, v ktorej boli zaznačené i úkony overovania požadované obvineným T. z 19. a 24. novembra 2014. Počas domovej prehliadky 27. februára 2015 (č.l. 158–167) sa obvinený T. priznal ku krádeži s tým, že túto knihu neskôr zničil. Z krádeže je podozrivý M. K., ktorý vo svedeckej výpovedi 27. februára 2015 uviedol, že to urobil na požiadanie T..

Z dôkazov vyplýva, že obvinení sú trestne stíhaní za dva skutky a obvinený T. mal dať odcudziť a mal zničiť úradnú overovaciu knihu, ktorá mohla slúžiť ako dôkaz, čo bolo aj na prospech ostatných obvinených. Z konania obvinených vyplýva aj podľa názoru najvyššieho súdu dôvodná obava, že budú pôsobiť na svedkov alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Podľa odpisov registrov trestov obvinený T. má 11 záznamov, prevažne pre majetkovú trestnú činnosť, posledný z 8. augusta 2013, obvinený B. 4 záznamy, z toho jeden pre trestnú činnosť násilnej povahy, posledný z 10. marca 2014, obvinený M. 4 záznamy, z toho jeden pre násilnú trestnú činnosť, posledný z 25. augusta 2014. Vzhľadom na vyjadrené, i týmto je preukázaná dôvodná obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti.

Námiety obvinených týkajúce sa neexistencie dôvodov na trestné stíhanie a dôvodov väzby sú neopodstatnené. Správne sudca konštatoval, že dôvodnosť trestného stíhania je daná, rovnako ako aj väzobné dôvody podľa § 71 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. Rozhodol potom zákonne, keď obvinených z uvedených dôvodov vzal do väzby. Správne vypustil navrhovaný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. u všetkých obvinených, lebo pre jeho uplatnenie chýbali konkrétne skutočnosti nasvedčujúce tomu, že by mohli ujsť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu. Nepochybil ani v tom, keď začiatok plynutia výkonu väzby určil od 9.45 hod. 27. februára 2015, lebo vtedy došlo k obmedzeniu ich osobnej slobody. Najvyšší súd sa s týmito závermi stotožnil a pre zdôraznenie poukázal konkrétnejšie na doposiaľ získané dôkazy a z nich vyplývajúce skutočnosti.

Pre úplnosť najvyšší súd poukazuje aj na to, že konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi obavu z následku alebo viacerých následkov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. por. sa rozumejú také skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú takúto obavu. Súdy tieto skutočnosti zisťujú z konkrétnej dôkaznej situácie, z tej ktorej trestnej veci a zároveň posudzujú, či vzatie do väzby je nevyhnutné na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel nemožno dosiahnuť inak. Pre tento postup nie sú dané objektívne a nemenné kritériá a tieto sa vyvodzujú z povahy tej ktorej trestnej veci a osoby obvineného a jeho pomerov. Konkrétne skutočnosti musia byť preukázané nielen pri vzatí do väzby, ale musia pretrvávať počas celej väzby obvineného.

Obhajoba obvinených je síce zákonná, ale iba podľa nej nemožno hodnotiť zaobstarané dôkazy. Do úvahy sa musia vziať všetky dôkazné prostriedky a nie iba tie, ktoré sú na prospech obvinených, ako to urobili obvinení B. a M., keď v sťažnosti tvrdili, že z dôkazov nevyplývajú žiadne konkrétne skutočnosti preukazujúce ich podiel na tejto trestnej činnosti, resp. že na ich strane nie sú dané žiadne väzobné dôvody. Nahradenie väzby inštitútmi podľa § 80 a § 81 Tr. por. neprichádza do úvahy. Sudca sa tými skutočnosťami zaoberal, čo je zrejmé z odôvodnenia napadnutého uznesenia.

Pri rozhodovaní o väzbe postačuje preukázať dôvodné podozrenie, že obvinený mal spáchať skutky, ktoré majú znaky niektorého trestného činu, nie je nevyhnutné, aby bolo podložené aj dôkazmi preukazujúcimi vinu obvineného spôsobom, aký je nevyhnutný pri rozhodovaní o vine. V dvoch skutkoch, pre ktoré obvineným bolo vznesené obvinenie, je

vyšpecifikované, aký zámer mali mať v danej veci a čo pre to mali vykonať. Z toho dôvodu, i podľa názoru najvyššieho súdu, sú ich námietky nedôvodné.

Najvyšší súd opakuje, že dôvodné podozrenie a dôvodná obava vyplýva z doposiaľ zadovážených dôkazov. Z nich možno vyvodit', že zrejme ide o obzvlášť závažnú trestnú činnosť spáchanú viacerými páchatel'mi.

Zákonné je rozhodnutie o neprijatí písomného sľubu a ponúknutej peňažnej záruky obvineného M., ako náhrady za väzbu. Ani najvyšší súd v tomto štádiu trestného konania nevidí dôvod na nahradenie väzby týmito inštitútmi a to pre charakter stíhaných skutkov a pre doterajší život obvineného.

Správne je i rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o nenahradení väzby u obvinených uložením dohľadu probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Najvyšší súd tento inštitút v súčasnom štádiu trestného stíhania, a to aj s ohľadom na osoby obvinených a charakter skutkov, pre ktoré sú nateraz stíhaní, tiež nepovažuje za spôsobilý nahradiť väzbu u všetkých obvinených.

Sudca mal, ale rozhodnúť o písomnom sľube a peňažnej záruke. Až následne mal rozhodnúť o nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, pretože skúmanie možnosti nahradenia väzby aj týmto inštitútom vyplýva z Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Obvinený M. M. sa v sťažnosti domáha, aby najvyšší súd rozhodol o prepustení z väzby na slobodu a to prípadne aj za prijatia písomného sľubu alebo peňažnej záruky za súčasného nariadenia dohľadu probačného a mediačného úradníka. Žiada, aby sťažnostný súd rozhodol o návrhoch, o ktorých sudca už rozhodol a nadriadený súd napadnuté uznesenie na podklade riadneho opravného prostriedku aj preskúmal. Úlohou najvyššieho súdu v sťažnostnom konaní je rozhodnúť o sťažnosti. Návrhy obvineného týkajúce sa väzby v prípravnom konaní musí preskúmať prokurátor a až následne sudca. Najvyšší súd o týchto návrhoch obvineného nemohol preto rozhodnúť osobitným výrokom.

Najvyšší súd sa zaoberal aj námietkou obvineného M. ohľadne ustanovenia § 72 ods. 2 Tr. por. Podľa tohto ustanovenia sudca je povinný konať a rozhodovať za tam

predpokladaných podmienok. Je na úvahe sudcu, či ustanovenie uvedie aj do výroku rozhodnutia alebo sa ním zaoberá len v odôvodnení. Pre zákonnosť rozhodnutia v danom prípade je relevantné to, že bolo o prítomnosti väzobných dôvodov u obvinených rozhodnuté podľa § 71 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. Všetky výroky napadnutého uznesenia sú zákonné, čo je aj podrobne vysvetlené v odôvodnení.

Na podklade vyjadreného najvyšší súd podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených T., B. a M. zamietol ako nedôvodné.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 24. marca 2015

JUDr. Štefan H a r a b i n , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Viliam Dohňanský

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Sylvia Machalová